МОНГОЛ УЛСЫН
ХОТ БАЙГУУЛАЛТ, БАРИЛГА,
ОРОН СУУЦЖУУЛАЛТЫН САЙД

Засгийн газрын XII байр 4 дүгээр хороо,
Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15170
Утас: 31 06 12, 7600 3333-1126, Факс: (976-11) 32 29 04,
Цахим шуудан: info@mudch.gov.mn,
Цахим хуудас: www.mudch.gov.mn

2024.11.22 № 04/1451

танай 2024.11.11-ны № 34 -т

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
С.ЭРДЭНЭБОЛД ТАНАА

Таны 2024 оны 11 дүгээр сарын 11-ний өдрийн 34 тоот Улсын Их Хурлын гишүүний асуултаар ирүүлсэн Улаанбаатар хотын усны чанарын тухай асуудалтай танилцаад, эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд дараах мэдээллийг хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хавсралт ..... хуудастай.

Ж.БАТСУУРЬ

1524040631

154

Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын сайдын
2024 оны 11 дүгээр сарын 08-ны өдрийн 01/457 дугаар
албан бичгийн хавсралт

Улаанбаатар хотын усны чанарын талаар ирүүлсэн асуултад эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд дараах мэдээллийг хүргүүлж байна. Үүнд:

Нэг. Улаанбаатар хотын усны чанар, хатуулгын үзүүлэлтүүд одоогийн байдлаар ямар түвшинд байгаа вэ? Сүүлийн 5 жилийн харьцуулсан статистик мэдээлэл

Улаанбаатар хотын ус хангамжийн эх үүсвэр нь Аллюви, Делюви-пролювийн гарал үүсэлтэй, дөрөвдөгчийн настай сэвсгэр хурдас дахь уст давхаргад суурилагдсан 40-60 метрийн гүнтэй гүний худгаас ундны ус олборлодог.

Ус хангамжийн үндсэн 7, жижиг 3, нийт 10 усны үүсвэрийн 227 гүний худгаас хоногт 170 - 190 мянган шоо метр усыг олборлон хүн амын унд ахуйн зориулалтаар түгээж байна.

Ус сувгийн удирдах газар нь дотоодын хяналтын итгэмжлэгдсэн лабораторид батлагдсан хуваарийн дагуу химийн 19, макро болон микро 23 элемент, органик нэгдэл 23, нян судлалын 5 үзүүлэлтээр усны чанарын хяналтыг хийж гүйцэтгэдэг.

Ундны усны шинжилгээний дүнгээс харахад Дээд, Төв, Буянт-Ухаа, Гачуурт, Яармагийн ус хангамжийн эх үүсвэрүүдийн усны хатуулаг маш зөөлөн буюу 1,5 мг-экв/л, Мах, Үйлдвэр, Баянголын эх үүсвэрүүдийн усны хатуулаг зөөлөвтөр буюу 3-6 мг-экв/л, Багахангайн эх үүсвэрийн усны хатуулаг хатуувтар буюу 6 мг-экв/л байна.

Усны чанарын хяналтын 2020 оноос 2024 он хүртэлх 5 жилийн шинжилгээний дүнгээс харахад ундны усанд агуулагдах хатуулгын хэмжээ стандартад заасан зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ болох 7.0 мг-экв/л байхаас 1,05-аас 6,41 мг-экв/л-ээр бага агууламжтай байна.

Ус сувгийн удирдах газрын харьяа Усны төв лабораторийн ундны усны шинжилгээний мэдээг https://usug.ub.gov.mn гэсэн цахим системийн мэдээнээс авч хавсаргав. (Улаанбаатар хотын ундны усны эх үүсвэрийн 2020 оноос 2024 он хүртэлх 5 жилийн шинжилгээний үзүүлэлтийг хуулбарлан хавсаргав")

Хоёр. Усны чанар, хатуулгын үзүүлэлтүүд иргэдийн эрүүл мэнд, өвчлөлд хэрхэн нөлөөлж байгаа талаар хийгдсэн судалгаа байгаа эсэх? Хэрэв байгаа бол уг судалгааны үр дүнгийн талаар товч танилцуулга

Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.6-д "хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, бэхжүүлэх үндэсний хөтөлбөр, төсөл боловсруулах, хэрэгжилтийг зохицуулах, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, үр дүнг тооцох" асуудлыг Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хэрэгжүүлэхээр заасан.

Мөн Эрүүл ахуйн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.2.3-т "хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, арилгах чиглэлээр үндэсний хөтөлбөр, төсөл боловсруулах, хэрэгжилтийг зохицуулах, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, үр дүнг тооцох" гэж Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын чиг үүргийг тодорхойлсон.

Иймд дээрх мэдээллийг Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас авах нь зүйтэй.

Гурав. Улаанбаатар хотын ундны усны чанарт ямар стандартуудыг мөрддөг вэ? эдгээр стандартууд олон улсын жишигт нийцэж байгаа эсэх?

Монгол улсад хүн амын ундны усны чанар, аюулгүй байдлын шаардлагын MNS 0900 : 2018 "Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл

ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ" стандартыг мөрдөн ажилладаг байгаа бөгөөд уг стандартын хими, нян судлалын 85 үзүүлэлтийг стандартчилсан.

Мөн MNS 6778 : 2019 "Ундны ус. Хатуулаг тодорхойлох арга", MNS 1097 : 2023 "Усны чанар. Ундны усны физик-химийн шинжилгээний арга" гэх мэт ундны усны чанарт хяналт тавих, хими, нян судлалын шинжилгээ хийхтэй холбоотой арга аргачлалын нийт 96 стандартыг мөрдөж байна.

Мэдээллийг www.estandard.gov.mn стандартын цахим санд байршуулсан "Монгол Улсын стандартын жагсаалт 2024"-с авсан. ("Монгол Улсын стандартын жагсаалт 2024" усны чанартай холбоотой стандартуудыг хуулбарлан хавсаргав")

Дөрөв. Улаанбаатар хотын ундны усны чанарыг сайжруулах, хатуулгыг бууруулах чиглэлээр хийгдэж байгаа ажлуудын үр дүнг хэрхэн хэмжиж, үнэлж байгаа вэ?

Улаанбаатар хотын унд ахуйн хэрэглээний ус хангамжийг нэмэгдүүлэх, хэрэглэгчдийг стандартын шаардлагад нийцсэн усаар хангах зорилгоор АНУ-ын Мянганы сорилтын корпорацын буцалтгүй тусламжаар "Улаанбаатар хотын ус хангамжийг нэмэгдүүлэх" хөтөлбөрийн үр дүнд Улаанбаатар хотод ус хангамжийн баруун эх үүсвэрийг шинээр барьж жилд 50 сая шоо метрээр буюу одоогийн хэмжээнээс ойролцоогоор 65 хувиар усны хангамжийг нэмэгдүүлнэ.

Мөн "Хаягдал ус дахин боловсруулах үйлдвэр" барьж ашиглалтад оруулснаар дулааны цахилгаан станцуудад жилд нийтдээ 15 сая шоо метр газрын доорх усыг хөргөлт, угаалга цэвэрлэгээ, үнс зайлуулахад ашигладаг үйл ажиллагааг зогсоож, Улаанбаатар хотод шинээр ашиглалтад орон төв цэвэрлэх байгууламжийн цэвэрлэсэн усыг дахин ашиглан нөхцөл бүрдэж байна.

Улаанбаатар хотын гэр хорооллын зөөврийн 180 ус түгээх байрыг төвлөрсөн сүлжээнд холбож оршин суугчдыг 24 цагийн туршид ундны усаар хангаж хэрэглэгчдийн ажиллаж, амьдрах таатай нөхцөлийг бий болгосон чухал ач холбогдолтой хөтөлбөр гэж дүгнэж байна.

Хөтөлбөрийн нийт санхүүжилт 461,76 сая ам.доллар, үүнээс Мянганы сорилтын корпорацын буцалтгүй тусламжийн 350,0 сая ам.доллар, Монгол Улсын Засгийн газрын 111,76 сая ам.доллар бөгөөд бүтээн байгуулалтын барилга угсралтын ажил 2021 оны 03 дугаар сарын 31-нээс эхэлж, 2026 оны 03 дугаар сарын 31-нд дуусгавар болно.

Улаанбаатар хотын Багахангай дүүрэг нь 3 гүний худгаас хоногт 150-200 м3 ус олборлон түгээдэг. Түс дүүргийн усны эх үүсвэрт ион солилцлын давирхай бүхий зөөлрүүлэх төхөөрөмжийг 2014 оноос эхлэн ашиглаж байгаа бөгөөд усны хатуулаг нь 6-6.53 мг-экв/л буюу стандартад заасан үзүүлэлтээс 0,47-оос 1мг-экв/л-ээр бага байгаа нь унд ахуйн стандартын шаардлагад нийцэж байна.

Тав. Улаанбаатар хотод хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөрүүдийн товч танилцуулга, хэрэгжих хугацаа, хүрэх үр дүнгийн талаарх мэдээлэл.

Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүргийн Зайсан орчмын хотхонуудын ус хангамжийн 9,5 км шугам сүлжээ, усан сангийн хамт шинээр барих ажлыг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2019 оноос эхлэн 8,388.35 сая.төгрөгөөр санхүүжилтээр үе шаттайгаар хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Хэрэгжилт 60%-тай байна.

Яармаг орчмын орон сууцны хорооллуудын оршин суугчдаас зэвтэй ус гарч байгаа талаар гомдол ирүүлсний дагуу холбогдох байгууллагуудын мэргэжилтнүүд бүхий ажлын хэсэг байгуулагдсан. Ажлын хэсгээс зохион байгуулсан үзлэг шалгалт, хяналт, судалгааны үр дүнд шугам хоолойн материалын чанар шаардлага хангаагүй тул шинэчлэх шаардлагатай болсны дагуу 2024 оны 10 сараас эхлэн Улаанбаатар хотын Хан-Уул

дүүргийн 4, 5, 6, 7, 10, 14, 16, 23-р хороо буюу Яармагийн орон сууцны хорооллын гадна ус хангамжийн ф225-315 мм-н голч бүхий 4,84 км шугам сүлжээг шинэчлээд байна. Хэрэгжилт 98%-тай байна.

АНУ-ын Мянганы сорилтын корпорацын бүцалтгүй тусламжаар хэрэгжиж байгаа Улаанбаатар хотын ус хангамжийг нэмэгдүүлэх хөтөлбөрийн хүрээнд дараах 3 төслийг хэрэгжүүлж байна.

Газрын доорх усны баруун эх үүсвэрийг шинээр байгуулах үйл ажиллагаа буюу Биокомбинат, Шувуун фабрик орчмын газрын доорх усны ордыг түшиглэн шинэ эх үүсвэрийг байгуулж, Улаанбаатар хотын ус хангамжийг жилд 50 сая шоо метрээр буюу одоогийн хэмжээнээс ойролцоогоор 65 хувиар нэмэгдүүлж, нийслэл хотын ерөнхий төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу баруун бүсийн дагуул хотууд, шинэ суурьшлын бүсүүдийн хөгжлийг дэмжиж, төвлөрлийг сааруулах таатай нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Хэрэгжилт 83.5%-тай байна.

Хаягдал усыг дахин боловсруулах үйл ажиллагаа буюу шинэ Төв цэвэрлэх байгууламжийн цэвэрлэсэн усыг дахин боловсруулж, 3, 4-р дулааны цахилгаан станцын хөргөлтийн системд хоногт 50 мянга, жилд 18,3 сая шоо метр хаягдал ус дахин боловсруулах үйлдвэр ашиглалтад оруулж, цэвэрлэсэн усыг дулааны цахилгаан станцуудад үйлдвэрлэлийн зориулалтаар эргүүлэн ашигласнаар газрын доорх усыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах үйл ажиллагааг бууруулан, Улаанбаатар хотын хүн амын унд-ахуйн хэрэгцээнд ашиглах боломжийг бий болгоно. Хэрэгжилт 45%-тай байна.

Усны салбарын тогтвортой байдлыг хангах үйл ажиллагаа буюу Улаанбаатар хотын ус хангамжийн урт хугацааны тогтвортой байдлыг хангахад чиглэсэн бодлого, эрх зүйн орчны шинэчлэлийг дэмжих, чадавхыг бэхжүүлэхийн зэрэгцээ Улаанбаатар хотын гэр хорооллын 180 ус түгээх байруудыг төвлөрсөн сүлжээнд холбож хэрэглэгчдийг ундны усаар 24 цагийн турш тасралтгүй хангах, ус зөөврийн үйлчилгээнд зарцуулах зардлыг бууруулах ач холбогдолтой арга хэмжээг тус тус хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Хэрэгжилт 85%-тай байна.

Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн талаарх мэдээллийг хавсаргав.

ХОТ БАЙГУУЛАЛТ, БАРИЛГА, ОРОН СУУЦЖУУЛАЛТЫН ЯАМ

2020 ОНЫ 3-Р УЛИРЛЫН ЭХ ҮҮСВЭРҮҮДИЙН ДУНДАЖ ҮР ДҮН

Д/д	Сар, өдөр	Сорьц авсан цэг	Цэвэр усны шинжилгээний код	Шинжилгээний үзүүлэлтүүд																								
				Өнгө, °C	Үнэр, балл	Амт, балл	Булингар, NTU	ЦДЧ, mS/cm	pH	Хлорид, мг/л	кальци магнийн нийт агуулга (Хатуулаг), мг-экв/л	Кальци, мг/л	Магни, мг/л	Аммони, мг/л	Нитрит, мг/л	Нитрат, мг/л	Төмөр, мг/л	Сульфат, мг/л	Ортофосфат, мг/л	Хуурай үлдэгдэл, мг/л	Гидрокарбонат, мг/л	Фтор, мг/л	Бромид, мг/л	үлдэгдэл хлор, мг/л (сарын дундаж)	Нийт нянгийн тоо	Гэдэсний бүлгийн нян	Эмгэгтөрөгч нянгийн тоо	E.coli-ийн тоо	сульфит задлагч, агаартүйтэн /К. Перфрингенс/
Зөвшөөрөгдөх дээд агууламж, MNS 0900:2018				**20**			**5.0**	**1**	**6.5-8.5**	**350**	**7.0**	**100**	**30**	**1.5**	**1.0**	**50**	**0.3**	**500**	**3.5**	**1000**		**0,7-1,5**		**0.3**	**100**	**0**	**0**	**0**	**0**
1		А станц		4	0	0	0.13	0.105	6.64	8.34	0.84	13.45	2.05	0.038	0.001	1.84	0.019	8.01	0.066	82.5	50.9	0.17	0	0.300	1	0	0	0	0
2		ДЭҮ НС		8.2	0	0	0.18	0.068	6.47	5.21	0.67	9.28	2.49	0.044	0	1.51	0.007	4.94	0.023	50.7	38.6	0.13	0		5	0	0	0	0
3		Завсрын УС		6.4	0	0	0.23	0.085	6.54	5.39	0.59	9.5	1.35	0.023	0.001	1.35	0.031	4.93	0.007	54	37.9	0.14	0	0.28	1	0	0	0	0
4		Гачуурт станц		6.1	0	0	0.25	0.11	6.59	7.65	1	15.9	2.53	0.021	0.0005	2.26	0.011	7.79	0.023	85	53.7	0.16	0	0.25	1	0	0	0	0
5		Б станц		5.1	0	0	0.13	0.47	6.75	14.7	5.27	70.27	6.06	0.033	0.001	7.39	0.006	152.5	0.029	325	74.8	1.25	0.39	0.22	1	0	0	0	0
6		В станц		2.3	0	0	0.13	0.65	6.63	40.8	5.44	88.36	12.59	0.017	0.00	26	0.009	156.6	0.022	477	151	0.13	0.27	0.25	1	0	0	0	0
7		Нисэх станц		5.8	0	0	0.17	0.107	6.77	7.99	0.86	14	1.95	0.024	0.0005	3.05	0.006	8.3	0.02	63.5	51.3	0.18	0	0.26	2	0	0	0	0
8		Яармаг станц		2.7	0	0	0.15	0.088	6.6	6.95	2.16	37.9	3.2	0.009	0	1.07	0.016	8.46	0.019	85	44.6	0.2	0.06	0.26	2	0	0	0	0

ШИНЖИЛГЭЭНИЙ МЭДЭЭ НЭГТГЭСЭН: ХИМИЧ-ТЕХНИКИЙН АЖИЛТАН Ц.УДВАЛ

2021 ОНЫ 4-Р УЛИРЛЫН ЭХ УУСВЭРҮҮДИЙН ДУНДАЖ УР ДҮН

2022.01.05

УСУГ, Усны төв лаборатори

Д/д	Сорьц авсан цэг	Өнгө, °C	Үнэр, балл	Амт, балл	Булингар, NTU	ЦДЧ, mS/cm	pH	Хлорид, мг/л	кальци магнийн нийт агуулга (Хатуулаг), мг-экв/л	Кальци, мг/л	Магни, мг/л	Аммони, мг/л	Нитрит, мг/л	Нитрат, мг/л	Төмөр, мг/л	Сульфат, мг/л	Ортофосфат, мг/л	Хуурай үлдэгдэл, мг/л	Гидрокарбонат, мг/л	Фтор, мг/л	Бромид, мг/л	үлдэгдэл хлор, мг/л (сарын дундаж)	Нийт нянгийн тоо	Гэдэсний бүлгийн нян	Эмгэтгэрэгч нянгийн тоо	E.coli-ийн тоо	сульфит задлагч, агааргүйтэн /К. Перфрингенс/
		20			**5.0**	**1**	**6.5-8.5**	**350**	**7.0**	**100**	**30**	**1.5**	**1.0**	**50**	**0.3**	**500**	**3.5**	**1000**		**0.7-1.5**		**0.2-0.3**	**100**	**0**	**0**	**0**	**0**
1	А станц	2.5	0	0	0.16	0.104	6.79	7.64	0.82	11.1	3.21	0.014	0	2.05	0.008	7.89	0.006	79	45	0.16	<0.1	0.287	2	0	0	0	0
2	Б станц	2.7	0	0	0.17	0.495	6.91	19.9	4.83	63.43	7.59	0.026	0	16.54	0.009	123.9	0.021	281	82	1	0.1	0.283	1	0	0	0	0
3	В станц	1.7	0	0	0.14	0.62	6.8	31.3	4.78	80.96	9	0.032	0	18.81	0.025	146.1	0.029	448	115	0.17	0.1	0.256	15	0	0	0	0
4	Гачуурт станц	6.4	0	0	0.21	0.091	6.69	4.17	0.84	11.86	3.06	0.037	0	1.15	0.022	5.61	0.02	74	42	0.13	<0.1	0.205	2	0	0	0	0
5	Яармаг станц	3.6	0	0	0.25	0.086	6.73	5.56	0.65	10.34	1.65	0.055	0	0.8	0.075	6.75	0.011	57	34	0.19	<0.1	0.276	8	0	0	0	0
6	Буянт-Ухаа станц	4.1	0	0	0.19	0.106	6.91	7.64	0.75	10.82	2.53	0.022	0	2.63	0.014	6.73	0.018	70	34	0.15	<0.1	0.289	14	0	0	0	0
7	Дээд станц	3.6	0	0	0.19	0.075	6.54	5.39	0.63	8.38	2.62	0.019	0	1.27	0.003	4.23	0.006	58	34	0.14	<0.1	0.213	1	0	0	0	0
8	Завсрын усан сан	4.3	0	0	0.19	0.077	6.69	5.56	0.56	7.94	2.04	0.021	0	1.23	0.038	4.31	0.011	57	31	0.15	<0.1	0.3	2	0	0	0	0

ХЯНАСАН: ЛАБОРАТОРИЙН ДАРГА Н.ЦЭВЭГ-ОЧИР

ХИМИЧ-ЧАНАРЫН МЕНЕЖЕР Ц.БОЛОРМАА

БАКТЕРИОЛОГИЧ-ЧАНАРЫН МЕНЕЖЕР Р.ЛХАГВАДОРЖ

МЭДЭЭГ НЭГТГЭСЭН: ХИМИЧ СУДАЛГААНЫ АЖИЛТАН Ц.ОЮУНГЭРЭЛ

2022 ОНЫ 4-Р УЛИРЛЫН ЭХ ҮҮСВЭРИЙН НАСОСНЫ СТАНЦЫН УСНЫ ДУНДАЖ ҮР ДҮН

УСУГ, Усны төв лаборатори

Д/д	Сорьц авсан цэг	Шинжилгээний үзүүлэлтүүд																							
		Өнгө, °C	Үнэр, балл	Амт, балл	Булингар, NTU	ЦДЧ, mS/cm	pH	Хлорид, мг/л	кальци магнийн нийт агуулга (Хатуулаг), мг-экв/л	Кальци, мг/л	Магни, мг/л	Аммони, мг/л	Нитрит, мг/л	Нитрат, мг/л	Төмөр, мг/л	Сульфат, мг/л	Ортофосфат, мг/л	Хуурай үлдэгдэл, мг/л	Гидрокарбонат, мг/л	Фтор, мг/л	Бромид, мг/л	үлдэгдэл хлор, мг/л (сарын дундаж)	Нийт нянгийн тоо	Гэдэсний бүлгийн нян	Эмгэгтөрөгч нянгийн тоо	E.coli-ийн тоо	сульфит задлагч, агааргүйгэн /К. Перфрингенс/
Зөвшөөрөгдөх дээд агууламж, MNS 0900:2018		**20**			**5.0**	**1**	**6,5-8,5**	**350**	**7.0**	**100**	**30**	**1,5**	**##**	**50**	**0.3**	**500**	**3.5**	**1000**		**0.7-1.5**		**0.2-0.3**	**100**	**0**	**0**	**0**	**0**
1	А станц	2	0	0	0.15	0.103	6.63	7.99	0.72	11.46	1.80	0.007	0	1.42	0.008	6.36	0.01	69	46	0.19	<0.05	0.29	1	0	0	0	0
2	Б станц	5.44	0	0	0.34	0.508	6.84	21.90	3.93	69.37	5.67	0.007	0	9.53	0.006	141.5	0.02	291	77	1.68	0.06	0.28	2	0	0	0	0
3	В станц	1.64	0	0	0.13	0.608	6.70	36.82	4.14	81.16	1.09	0.023	0	19.8	0.006	116.2	0.016	401	142	0.18	<0.05	0.24	2	0	0	0	0
4	Гачуурт станц	4.33	0	0	0.21	0.093	6.59	5.39	0.68	10.02	2.14	0.03	0	0.94	0.019	5.26	0.018	60	41	0.17	<0.05	0.27	1	0	0	0	0
5	Буянт-Ухаа	3.02	0	0	0.16	0.108	6.84	7.64	0.74	12.02	1.75	0.016	0	3.06	0.006	7.62	0.013	71	33	0.20	<0.05	0.27	1	0	0	0	0
6	Яармаг станц	2.53	0	0	0.18	0.092	6.59	5.56	0.61	10.18	1.26	0.008	0	0.89	0.008	6.62	0.008	64	37	0.24	<0.05	0.26	1	0	0	0	0
7	Дээд станц	3.03	0	0	0.16	0.073	6.39	5.44	0.61	9.09	1.85	0.026	0	1.18	0.007	4.32	0.016	53	32	0.15	<0.05	0.20	1	0	0	0	0
8	Завсрын усан сан	3.83	0	0	0.18	0.080	6.57	6.60	0.58	8.26	2.09	0.018	0	1.20	0.028	4.38	0.011	52	32	0.15	<0.05	0.29	8	0	0	0	0

ХЯНАСАН: ЛАБОРАТОРИЙН ДАРГА — Н.ЦЭВЭГ-ОЧИР
ХИМИЧ-ЧАНАРЫН МЕНЕЖЕР — Ц.БОЛОРМАА
БАКТЕРИОЛОГИЧ-ЧАНАРЫН МЕНЕЖЕР — Р.ЛХАГВАДОРЖ
МЭДЭЭГ НЭГТГЭСЭН: ХИМИЧ СУДАЛГААНЫ АЖИЛТАН — Ц.ОЮУНГЭРЭЛ

УС СУВГИЙН УДИРДАХ ГАЗАР

УНДНЫ УСНЫ ЭХ ҮҮСВЭРҮҮДИЙН 2023 ОНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)

2024 оны 02 дугаар сарын 28

Улаанбаатар хот

д/д	Сорьц авсан цэг	Химийн шинжилгээний үзүүлэлт																								
		Өнгө, °C	Үнэр, балл	Амт, балл	Булингар, NTU	ЦДЧ, mS/cm	pH	Хлорид, мг/л	Хатуулаг, мг-экв/л	Кальци, мг/л	Магни, мг/л	Аммони, мг/л	Нитрит, мг/л	Нитрат, мг/л	Төмөр, мг/л	Сульфат, мг/л	Ортофосфат, мг/л	Хуурай үлдэгдэл, мг/л	Гидрокарбонат, мг/л	Фтор, мг/л	Бромид, мг/л	Үлдэгдэл хлор, мг/л	Нийт нянгийн тоо	Гэдэсний булгийн нян эмгэгтөрөгч нянгийн тоо	*E.coli*-ийн тоо	сульфит задлагч, агааргүйтэн /К.
MNS 0900:2018, ЗДХ		**20**			**5**		**6.5-8.5**	**350**	**7**	**100**	**30**	**2**	**1**	**50**	**0.3**	**500**	**3.5**	**1000**		**0.7-1.5**		**0.3**	**100**	**0**	**0**	**0**	**0**
1	ТӨВИЙН ЭХ ҮҮСВЭР	3.4	0	0	0.21	0.109	6.71	7.99	0.840	13.61	1.95	0.018	0	1.72	0.005	6.52	0.018	66	50	0.189	<0.05	0.270	1	0	0	0	0
2	ҮЙЛДВЭРИЙН ЭХ ҮҮСВЭР	5.5	0	0	0.30	0.509	6.81	26.01	4.34	74.51	7.02	0.029	0	10.88	0.015	147	0.027	386	80	1.33	0.143	0.273	1	0	0	0	0
3	МАХЫН ЭХ ҮҮСВЭР	2.4	0	0	0.17	0.620	6.72	37.09	5.14	71.89	18.82	0.020	0	24.06	0.006	128	0.025	423	145	0.167	<0.05	0.265	1	0	0	0	0
4	ДЭЭД ЭХ ҮҮСВЭР	4.6	0	0	0.22	0.076	6.52	5.42	0.616	9.59	1.67	0.022	0	1.33	0.007	4.76	0.023	54	39	0.148	<0.05	0.271	1	0	0	0	0
5	ГАЧУУРТЫН ЭХ ҮҮСВЭР	5.9	0	0	0.23	0.114	6.66	7.21	0.947	14.81	2.53	0.026	0	1.99	0.014	6.85	0.020	75	57	0.174	<0.05	0.262	1	0	0	0	0
6	БУЯНТ-УХАА ЭХ ҮҮСВЭР	4.2	0	0	0.18	0.114	6.84	8.51	0.883	14.01	2.24	0.021	0	4.29	0.013	8.41	0.019	76	49	0.182	<0.05	0.266	1	0	0	0	0
7	ЯАРМАГИЙН ЭХ ҮҮСВЭР	3.3	0	0	0.21	0.095	6.62	6.95	0.743	11.74	1.91	0.012	0	0.87	0.014	6.78	0.014	66	47	0.230	<0.05	0.265	1	0	0	0	0
8	ЗАВСРЫН УСАН САН	5.2	0	0	0.20	0.078	6.60	6.86	0.625	9.58	1.79	0.016	0	1.30	0.042	4.39	0.014	56	39	0.146	<0.05	0.292	1	0	0	0	0

161

УНДНЫ УСНЫ ЭХ ҮҮСВЭРҮҮДИЙН 2024 ОНЫ 3-Р УЛИРЛЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДУНДАЖ ҮР ДҮН

2024.10.07

УСУГ, Усны төв лаборатори

д/д	Сорьц авсан цэг	Химийн шинжилгээний үзүүлэлт																							
		Өнгө, °C	Үнэр, балл	Амт, балл	Булингар, NTU	ЦДЧ, mS/cm	pH	Хлорид, мг/л	Кальци ба магнийн нийт агуулга, мг-экв/л	Кальци, мг/л	Магни, мг/л	Аммони, мг/л	Нитрит, мг/л	Нитрат, мг/л	Төмөр, мг/л	Сульфат, мг/л	Ортофосфат, мг/л	Хуурай үлдэгдэл, мг/л	Гидрокарбонат, мг/л	Фтор, мг/л	Үлдэгдэл хлор, мг/л	Нийт нянгийн тоо	Гэдэсний бүлгийн нян	Эмгэгтөрөгч нянгийн тоо	E.coli-ийн тоо	сульфит задлагч, агааргүйтэн /К.
MNS 0900:2018, ЗДХ		**20**			**5**		**6.5-8.5**	**350**	**7**	**100**	**30**	**2**	**1**	**50**	**0**	**500**	**4**	**1000**		**0.7-1.5**	**0.3**	**100**	**0**	**0**	**0**	**0**
1	ТӨВИЙН ЭХ ҮҮСВЭР	9.8	0	0	0.11	0.123	6.68	9.03	0.88	14.03	2.19	0.038	0	1.69	0	8.1	0.026	83	55	0.18	0.302	0	0	0	0	0
2	ҮЙЛДВЭРИЙН ЭХ ҮҮСВЭР	9.8	0	0	0.31	0.279	6.87	19.11	1.9	31.46	3.89	0.041	0	7.01	0.022	34.7	0.037	186	84	0.72	0.302	0	0	0	0	0
3	МАХЫН ЭХ ҮҮСВЭР	2.8	0	0	0.28	0.637	6.82	37.52	4.96	78.96	12.40	0.015	0	22.84	0.014	115	0.031	417	144	0.2	0.284	2	0	0	0	0
4	ДЭЭД ЭХ ҮҮСВЭР	14	0	0	0.22	0.090	6.65	5.56	0.72	10.98	2.14	0.035	0	1.42	0.008	6.2	0.060	61	45	0.1	0.106	1	0	0	0	0
5	ГАЧУУРТЫН ЭХ ҮҮСВЭР	14	0	0	0.24	0.138	6.56	5.91	1.12	17.31	3.12	0.132	0	1.87	0.000	9.2	0.038	98	72	0.2	0.248	2	0	0	0	0
6	БУЯНТ-УХАА ЭХ ҮҮСВЭР	16	0	0	0.62	0.126	6.98	8.34	0.98	16.27	2.0	0.10	0	1.72	0.019	8.0	0.028	84	62	0.20	0.266	1	0	0	0	0
7	ЯАРМАГИЙН ЭХ ҮҮСВЭР	6.3	0	0	0.51	0.106	6.82	5.91	0.83	13.23	2.04	0.03	0	0.97	0.080	10.0	0.025	81	44	0.22	0.266	2	0	0	0	0
8	ЗАВСРЫН УСАН САН	13	0	0	0.26	0.095	6.52	7.30	0.72	11.30	1.85	0.048	0	1.43	0.102	6.2	0.054	65	45	0.18	0.302	1	0	0	0	0

ХЯНАСАН: ЛАБОРАТОРИЙН ДАРГА Н.ЦЭВЭГ-ОЧИР

ХИМИЧ-ЧАНАРЫН МЕНЕЖЕР Ц.БОЛОРМАА

БАКТЕРИОЛОГИЧ-ЧАНАРЫН МЕНЕЖЕР Р.ЛХАГВАДОРЖ

МЭДЭЭГ НЭГТГЭСЭН: ХИМИЧ-СУДАЛГААНЫ АЖИЛТАН Ө.АНХТУЯА

УСНЫ ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

2024 онд шинэчлэн баталсан стандартын жагсаалт

СТАНДАРТ,
ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ГАЗАР

Барилга доторх унд-ахуйн ус хангамжийн системд тавих техникийн шаардлага. 1-р хэсэг: Ерөнхий зүйл

MNS EN 806–2:2021 49 х.
Барилга доторх унд-ахуйн ус хангамжийн системд тавих техникийн шаардлага. 2-р хэсэг: Зураг төсөл

MNS EN 806–3:2021 11 х.
Барилга доторх унд-ахуйн ус хангамжийн системд тавих техникийн шаардлага. 3-р хэсэг: Шугам хоолойн хэмжээ-Хялбаршуулсан арга

MNS EN 806–4:2021 48 х.
Барилга доторх унд-ахуйн ус хангамжийн системд тавих техникийн шаардлага. 4-р хэсэг: Угсралт

MNS EN 806–5:2021 25 х.
Барилга доторх унд-ахуйн ус хангамжийн системд тавих техникийн шаардлага. 5-р хэсэг: Ашиглалт ба засвар үйлчилгээ

13.060.20 Ундны ус

MNS 0899:2020 16 х.
Унд ахуйн зориулалттай төвлөрсөн ус хангамжийн эх үүсвэрийг сонгох журам ба эрүүл ахуй, техникийн шаардлага

MNS 0900:2018 12 х.
Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ

MNS 1097:2023 23 х.
Усны чанар. Ундны усны физик-химийн шинжилгээний арга

MNS 6546:2015 6 х.
Усны чанар. Ундны усанд ялтаст шүүлтүүрийн аргаар *Pseudomonas aeruginosa* бактерийг илрүүлэх

MNS 6778:2019 6 х.
Ундны ус. Хатуулаг тодорхойлох арга

MNS 6779:2019 4 х.
Ундны ус. Нитритийн агууламж тодорхойлох арга

MNS 6831:2020 4 х.
Байгаль орчин. Усны чанар. Усан дахь гидрокарбонатын агууламжийг тодорхойлох урвуу титрлэлтийн арга

MNS 6832:2020 4 х.
Байгаль орчин. Усны чанар. Усан дахь гидрокарбонатын агууламжийг тодорхойлох потенциометрийн арга

MNS 6833:2020 4 х.
Байгаль орчин. Усны чанар. Усан дахь перманганатын исэлдэх чанарыг хүчиллэг орчинд тодорхойлох арга

MNS 6834:2020 3 х.
Байгаль орчин. Усны чанар. Усан дахь нитратын агууламжийг тодорхойлох салицилатын арга

MNS 6835:2020 4 х
Байгаль орчин. Усны чанар. Усан дахь цахиурын агууламжийг тодорхойлох спектрофотометрийн арга

MNS 6836:2020 2 х
Байгаль орчин. Усны чанар. Усан дахь умбуур бодисыг цаасан шүүлтүүрээр шүүж тодорхойлох

MNS 6837:2020 4 х
Байгаль орчин. Усны чанар. Усанд агуулагдах нефтийн бүтээгдэхүүнийг тодорхойлох баганат хроматограф, нил улаан спектрофотометрийн арга

MNS ISO 10359-1:2002 7 х
Усны чанар. Фторын агууламжийг тодорхойлох. I хэсэг: Дунд болон бага зэргийн бохирдолттой усыг шинжлэх цахилгаан-химийн арга

MNS ISO 15586:2019 21 х
Усны чанар-хүнд металлын үлдэгдэл тодорхойлох атом шингээлтийн графит системийн арга

MNS ISO 24512:2012 52х
Ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээ – Ус хангамжийн барилга, байгууламжийн ашиглалтын менежмент болон ашиглалт үйлчилгээний түвшинг үнэлэх аргачлал

MNS EN 806–1:2021 28 х.
Барилга доторх унд-ахуйн ус хангамжийн системд тавих техникийн шаардлага. 1-р хэсэг: Ерөнхий зүйл

MNS EN 806–2:2021 49 х.
Барилга доторх унд-ахуйн ус хангамжийн системд тавих техникийн шаардлага. 2-р хэсэг: Зураг төсөл

MNS EN 806–3:2021 11 х.
Барилга доторх унд-ахуйн ус хангамжийн системд тавих техникийн шаардлага. 3-р хэсэг: Шугам хоолойн хэмжээ-Хялбаршуулсан арга

MNS EN 806–4:2021 48 х.

MNS EN 12255-12:2015 14 х.
Бохир ус цэвэрлэх байгууламж. 12-р хэсэг: Хяналт ба автоматжуулалт

MNS EN 12255-13:2015 13 х.
Бохир ус цэвэрлэх байгууламж. 13-р хэсэг: Химийн цэвэрлэгээ. Тунадасжуулах болон флокуляцийн аргаар бохир ус цэвэрлэх

MNS EN 12255-14:2015 17 х.
Бохир ус цэвэрлэх байгууламж. 14-р хэсэг: Халдваргүйжүүлэлт

13.060.45 Усны шинжилгээний нийтлэг асуудал

MNS ISO 5663:2001 7 х.
Усны чанар. Кьелдалийн азотыг тодорхойлох. Селений оролцоотойгоор эрдэсжүүлсний дараах арга

MNS ISO 5667-1:2002 21 х.
Усны чанар. Дээж авах. 1-р хэсэг: Дээж авах хөтөлбөр боловсруулах заавар

MNS ISO 5667-3:2019 55 х.
Усны чанар. Дээж авах. 3-р хэсэг: Усны сорьцтой харьцах ба сорьцыг тогтворжуулах

MNS ISO 5667-4:2001 8 х.
Усны чанар. Дээж авах. 4-р хэсэг. Байгалийн ба хиймэл нууцаас усны дээж авах заавар

MNS ISO 5667-5:2001 11 х.
Усны чанар. Дээж авах. 5-р хэсэг. Ундны ус, хүнс болон ундаа үйлдвэрлэхэд хэрэглэх уснаас дээж авах заавар

MNS ISO 5667-6:2001 13 х.
Усны чанар. Дээж авах. 6-р хэсэг: Гол горхины уснаас дээж авах заавар

MNS ISO 5667-7:2002 18 х.
Усны чанар. Дээж авах. 7-р хэсэг: Уурын зуухны ус болон ууцаас дээж авах заавар

MNS ISO 5667-8:2000 4 х.
Усны чанар. Дээж авах. 08-р бүлэг. Нойтон хур тунадасны дээж авах заавар

MNS ISO 5667-10:2001 17 х.
Усны чанар. Дээж авах. 10-р бүлэг: Хаягдал уснаас дээж авах заавар

MNS ISO 5667-11:2000 13 х
Усны чанар. Дээж авах. 11-р бүлэг. Гүний уснаас дээж авах зөвлөмж

MNS ISO 5667-12:2021 52 х
Усны чанар. Сорьц авах. 12-р хэсэг: Гол, нуурын адаг, ёроолын хагшаасны сорьц авах заавар

MNS ISO 5667-13:2000 23 х.
Усны чанар. Дээж авах. 13-р бүлэг. Ус болон цэвэрлэх байгууламжаас лагийн дээж авах заавар

MNS ISO 5667-14:2000 21х.
Усны чанар. Дээж авах. 14-р бүлэг. Гадаад орчны уснаас сорьц авах болон тээвэрлэх, гарын авлагын зөвлөмж

MNS ISO 11352:2020 30 х.
Усны чанар. Чанарын хяналтын өгөгдөл ба нотолгоонд үндэслэн хэмжлийн эргэлзээг тооцох

MNS AS/NZS 4020:2019 93 х
Ундны ус хадгалах, дамжуулах бүтээгдэхүүний материалын сорил

13.060.50 Усны химийн шинжилгээ

MNS 0017-1-5-09:1979 3 х.
Усан дахь зэсийн агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 0017-1-5-15:1980 2 х.
Усан дахь нефтийн бүтээгдэхүүнийг тодорхойлох арга.

MNS 2573:1978 2 х.
Усан фенол тодорхойлох арга

MNS 3294:1991 4 х.
Ундны ус. Хүнцлийн нийт агуулгыг тодорхойлох фотометрийн арга

MNS 3532:1983 4 х.
Гадаргуугийн усан дахь хар тугалганы агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 3535:1983 4 х.
Усан мандал. Гадаргуугийн усан дахь цахиурын ислийг тодорхойлох арга.

MNS 3893:1986 6 х.
Ундны ус. Ураны хэмжээг тодорхойлох арга.

MNS 3894:1986 5 х.
Ундны ус. Селенийг тодорхойлох арга

MNS 3896:1986 2 х.
Ундны ус. Полиакриламидыг тодорхойлох арга.

MNS 3915:1986 5 х.
Ундны ус. Хөнгөн цагааны агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4218:1994 3 х.
Ундны ус. Иодын нийт агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4335:1996 4 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Кальцийн агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4340:1996 9 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Төмрийн агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4341:1996 4 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Магнийн агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4342:1996 2 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Тогтворжилт тодорхойлох арга.

MNS 4343:1996 12 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Цахиурын хүчлийн агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4344:1996 9 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Натрийн агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4345:1996 7 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Химийн шинжилгээний зориулалттай цэвэрлэсэн ус бэлтгэх арга.

MNS 4346:1996 5 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Гидразыг тодорхойлох арга.

MNS 4347:1996 3 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Идэвхтэй хлорыг тодорхойлох арга.

MNS 4348:1996 8 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Зэс тодорхойлох арга.

MNS 4349:1996 5 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Нитрат тодорхойлох арга.

MNS 4350:1996 7 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Чөлөөт нүүрсхүчлийн агуулга тодорхойлох арга.

MNS 4351:1996 4 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Азотын аммонийг тодорхойлох арга.

MNS 4352:1996 4 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Цайрын агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4353:1996 4 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Хөнгөнцагааны агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4354:1996 5 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Нитрит тодорхойлох арга.

MNS 4399:1996 3 х.
Үйлдвэрлэлийн ус. Хлорын агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4423:1997 2 х.
Ундны ус. Хуурай үлдэгдэл тодорхойлох арга.

MNS 4424:2005 3 х.
Ундны ус. Хлоридын агуулгыг тодорхойлох арга

MNS 4430:2005 3 х.
Ундны ус. Төмрийн агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 4431:2005 3 х.
Ундны ус. Нитритийн агуулгыг тодорхойлох арга.

MNS 5032:2001 4 х.
Усны чанар. Хортой хүнд металл тодорхойлох. Рентген флуоресценцийн арга

MNS 5985:2009 7х.
Усны дээжид мөнгөн ус тодорхойлох атом шингээлтийн хүйтэн уур (AAS-CV)-ын арга

MNS 5986:2009 4х.
Усны дээжид хар тугалга тодорхойлох ионометрийн арга

MNS 5987:2009 4х.
Усны дээжид кадми тодорхойлох ионометрийн арга

MNS 6184:2010 6х.
Усанд нийт мөнгөн ус тодорхойлох мөнгөн усны анализаторын арга

MNS 6271:2011 4 х.
Усны чанар. Ундны усанд сульфат ион тодорхойлох турбидиметрийн хурдавчилсан арга.

MNS 6272:2011 3 х.
Усны чанар. Ундны усанд фтор ион тодорхойлох арга

MNS 6671:2017 6 х.
Усанд агуулагдах озоны хэмжээг тодорхойлох иодометрийн болон фотометрийн (dpd) арга

MNS 6778:2019 6 х.
Ундны ус. Хатуулаг тодорхойлох арга

MNS 6779:2019 4 х.
Ундны ус. Нитритийн агууламж тодорхойлох арга

MNS ISO 5813:1999 8 х.
Усны чанар. Уусан хүчилтөрөгчийг тодорхойлох иодометрийн арга

MNS ISO 5814:2005 10х.
Усны чанар. Уусан хүчилтөрөгчийн агууламжийг тодорхойлох. Цахилгаан химийн арга

MNS ISO 5815-1:2015 17 х.

Усны чанар. Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгчийг n хоногийн дараа тодорхойлох (БХХn). 1-р хэсэг: Аллилтиомочевин нэмсэн шингэлэх ба ургуулах арга

MNS ISO 5815-2:2015 13 х.
Усны чанар. Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгчийг n өдрийн дараа тодорхойлох (БХХn). 2-р хэсэг: Бага агууламжтай, шингэрүүлэлт хийхгүй сорьцод зориулсан арга

MNS ISO 6059:2005 6 х.
Усны чанар. Кальци ба магнийн нийт агуулгыг тодорхойлох. Тр-Б-ээр титрлэх арга

MNS ISO 6060:2001 6 х.
Усны чанар. Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч тодорхойлох

MNS ISO 6332:2006 7х.
Усны чанар. Төмрийн агууламжийг 1,10 фенантролин хэрэглэн тодорхойлох спектрометрийн арга

MNS ISO 6439:2009 11х.
Усны чанар-Фенолын индексерt тодорхойлох-Нэрлэгийн дараа 4-амино антипиринээр тодорхойлох спектрометрийн арга

MNS ISO 6468:2011 32 х.
Усны чанар-зарим төрлийн хлорт органик нэгдэл агуулсан шавж устгах бодис, полихлорт бифенил болон хлортбензолыг хандалж авсаны дараа хийн хроматографаар тодорхойлох арга

MNS ISO 6703-1:2005 15х.
Усны чанар. Цианид тодорхойлох. 1-р хэсэг: Цианидын нийлбэр тодорхойлох

MNS ISO 6703-2:2005 15х
Усны чанар. Цианид тодорхойлох. 2-р хэсэг: Хялбар ялгардаг цианидыг тодорхойлох

MNS ISO 6777:2001 7 х.
Усны чанар. Нитрит тодорхойлох. Молекулын шингээлтийн спектрометрийн арга

MNS ISO 6878:2001 20 х.
Усны чанар. Аммоний молибдат ашиглан фосфор тодорхойлох спектрометрийн арга

MNS ISO 7150-1:2006 10х.
Усны чанар. Аммоннийн агууламжийг тодорхойлох.1-р хэсэг: Хялбар ажиллагаатай спектрометрийн арга

MNS ISO 7393-1:2001 11 х.
Усны чанар. Чөлөөт ба нийт хлорыг тодорхойлох. 1-р хэсэг: N,N-диэтил-1.4-фенилендиаминыг ашиглаж титрлэх арга

MNS ISO 7393-3:2008 10х.
Усны чанар. Чөлөөт ба нийт хлорын агууламжийг тодорхойлох. 3-р хэсэг: Нийт хлорын агууламжийг тодорхойлох иодометрийн титрлэлтийн арга

MNS ISO 7627-4:1999 4 х.
Атом шингээлтийн спектометрийн аргаар химийн шинжилгээ хийх. 6-р хэсэг: Молибден, титан, ванадийн 0,01-0,5%-(m/m)-ын агуулга тодорхойлох

MNS ISO 7627-6:1999 3 х.
Атом шингээлтийн спектометрийн аргаар химийн шинжилгээ хийх. 6-р хэсэг: Хромын 0,01-2,0%-(m/m)-ын агууламжийг тодорхойлох

MNS ISO 7888:1999 8 х.
Усны чанар. Цахилгаан дамжуулах чанарын тодорхойлох

MNS ISO 7890-3:2001 7 х.
Усны чанар. Нитратыг тодорхойлох. 3-р хэсэг: Сульфосалицилийн хүчил ашигласан спектрометрийн арга

MNS ISO 7980:2003 5х.
Усны чанар. Кальци, магни тодорхойлох. Атом шингээлтийн спектрометрийн арга.

MNS ISO 8288:1999 13 х.
Усны чанар. Зэс, цайр, хар тугалга, кобальт, кадьми тодорхойлох. Атом шингээлтийн спектрометрийн арга

MNS ISO 8467:1999 5 х.
Усны чанар. Перманганатын заалтыг тодорхойлох арга

MNS ISO 9174:2007 10х.
Усны чанар. Хромын агууламжийг тодорхойлох атом шингээлтийн спектрометрийн арга

MNS ISO 9297:2005 5х.
Усны чанар. Хлорид ионы агууламжийг тодорхойлох хромат илрүүлэгчийн оролцоотойгоор мөнгөний нитратаар титрлэх /морын арга/

MNS ISO 9963-1:2005 7х.
Усны чанар. Шүлтлэгийг тодорхойлох. 1-р хэсэг: Нийт ба холимог шүлтлэгийг тодорхойлох

MNS ISO 9965:2002 5 х.
Усны чанар. Селени тодорхойлох

MNS ISO 10301:2011 38 х.
Усны чанар. Өндөр дэгдэмхий чанартай галогент нүүрс устөрөгчийг тодорхойлох хийн хроматографийн арга

MNS ISO 10304-1:2005 14х.
Усны чанар. Ууссан фторид, хлорид, нитрит, ортофосфат, бромид,нитрат, сульфатыг ион солилцооны шингэний хромаографаар тодорхойлох. 1-р хэсэг:Бохирдол багатай усанд тодорхойлох арга

MNS ISO 10304-3:2005 22 х.
Усны чанар. Ууссан анионыг ион солилцооны шингэний хромаографаар тодорхойлох. 3-р хэсэг: Хромат, иодид, сульфит, тиоцианат, тиосульфатыг тодорхойлох арга

MNS ISO 10304-4:2007 16 х.
Усны чанар. Ууссан анионыг ион солилцооны шингэний хроматографаар тодорхойлох 4-р хэсэг: Бохирдол багатай усанд хлорат, хлорид, хлоритыг тодорхойлох арга

MNS ISO 10359-1:2002 7 х
Усны чанар. Фторын агууламжийг тодорхойлох. I хэсэг: Дунд болон бага зэргийн бохирдолттой усыг шинжлэх цахилгаан-химийн арга

MNS ISO 10359-2:2002 8 х.
Усны чанар. Фторын агууламжийг тодорхойлох. Нэрэх ба ууршуулсны дараа органик бус нийт фторын агууламжийг тодорхойлох

MNS ISO 10523:2001 11 х.
Усны чанар. pH тодорхойлох

MNS ISO 11083:2001 8 х.
Усны чанар. Хром (VI) тодорхойлох. 1.5-дифениль карбазид ашигласан спектрометрийн арга

MNS ISO 11423-1:2012 16 х.
Усны чанар. Бензол болон зарим уламжлалуудыг тодорхойлох1-р хэсэг: Уурын фазат хийн хроматографийн арга

MNS ISO 11732:2015 22 х.
Усны чанар – Аммонийн азотыг тодорхойлох Урсгалын шинжилгээний (CFA болон FIA) спектрометрийн арга

MNS ISO 11885:2011 28 х.
Усны чанар. Сонгосон элементүүдийг индукцийн холбоотой плазмын оптик цацаргалтын спектрометрийн аргаар тодорхойлох

MNS ISO 13395:2015 23 х.
Усны чанар. Нитритийн азот, нитратын азот болон нийлбэр байдлаар урсгалын шинжилгээний (CFA болон FIA) спектрометрийн аргаар тодорхойлох

MNS ISO 14403:2008 19х.
Усны чанар-Нийт цианид болон чөлөөт цианидыг тодорхойлох тасралтгүй урсгалын задлан шинжилгээний арга

MNS ISO 15586:2019 21 х
Усны чанар-хүнд металлын үлдэгдэл тодорхойлох атом шингээлтийн графит системийн арга

MNS ISO 15587-1:2011 22 х.
Усны чанар. Усанд агуулагдах сонгосон элементүүдийг тодорхойлоход зориулсан задаргаа. 1-р хэсэг. Хааны дарсаар задлах

MNS ISO 15587-2:2011 22 х.
Усны чанар. Усанд агуулагдах сонгосон элементүүдийг тодорхойлоход зориулсан задаргаа. 2-хэсэг. Азотын хүчлээр задлах

MNS ISO 15681-1:2015 22 х.
Усны чанар. Ортофосфат болон нийт фосфорын агууламжийг урсгалын шинжилгээгээр (FIA ба CFA) тодорхойлох. 1-р хэсэг: Шахалттай урсгалын шинжилгээний арга

MNS ISO 17294-2:2011 16 х.
Усны чанар. Индукцийн холбоот плазм бүхий масс спектрометр (ICP-MS)-ийн арга – 2-р хэсэг: 62 элементийг тодорхойлох

13.060.60 Усны физик шинж чанарын шинжилгээ

MNS 5666:2006 7 х.
Усны биологийн шинж чанарын шинжилгээ. Бохир усны цэвэрлэх байгууламжийн идэвхт лагийг тодорхойлох шинжилгээний арга

MNS 6560:2015 6 х,
Rida count ялтас ашиглан хаягдал усанд нийт нянгийн тоо, *E.coli, Salmonella* тодорхойлох

MNS ISO 7887:2000 9 х.
Усны чанар. Өнгө тодорхойлох ба шалгах

MNS ISO 11923:2001 8 х.
Усны чанар. Умбуур бодисыг шилэн судалт шүүлтүүрээр шүүж тодорхойлох

13.060.70 Усны биологийн шинж чанарын шинжилгээ

MNS 5033:2001 4 х.
Усны чанар. Шимэгч хорхой илрүүлэх арга

MNS 6186:2010 15х.
Бассейны усны нян судлалын шинжилгээний арга

MNS ISO 6222:1998 4 х.
Усны чанар - Амьдрах чадвартай бичил биетний тоог тоолох. Тэжээлт орчны дотор нь буюу гадарга дээр нь ургасан нянгийн бөөгнөрлийг тоолох.

MNS ISO 6461-1:1999 4 х.
Усны чанар - Сульфит задлах агааргүйтэн бичил биетний (clostrida) үр тоолох ба илрүүлэх. 1-р хэсэг. Шингэн тэжээлт орчинд баяжуулах арга.

MNS ISO 6461-2:1998 5 х.
Усны чанар - Сульфит задлах агааргүйтэн бичил биетний үр тоолох ба илрүүлэх. 2-р хэсэг. Ялтаст шүүлтүүрийн арга.

MNS ISO 7704:1998 7 х.
Усны чанар - Бичил амь судлалын шинжилгээнд хэрэглэдэг ялтаст шүүлтүүрийн шинжилгээний дүнг үнэлэх.

MNS ISO 15553:2011 28 х.
Усны чанар. Криптоспоридиум ооцист болон Жиардиацистыг ялгаж авах, таних

13.060.99 Усны чанарт хамаарах бусад стандарт

MNS 3895:1986 5 х.
Ундны ус. Радий 226-г тодорхойлох арга

MNS 3897:1986 7 х.
Ундны ус. Стронций-90-ийг тодорхойлох арга.

MNS ISO 10703:2002 21 х.
Усны чанар. Өндөр ялгах чадвартай гамма цацрагийн спектрометрийн аргаар цацраг идэвхит никлидын идэвхжилийн концентрацийг тодорхойлох

MNS AS/NZS 4020:2019 93 х
Ундны ус хадгалах, дамжуулах бүтээгдэхүүний материалын сорил

13.080 Хөрсний чанар. Хөрс судлал

13.080.01 Хөрсний чанар ба хөрс судлалын нийтлэг асуудал

MNS 3297:2019 3 х.
Байгаль хамгаалал. Хөрс. Хот, суурин газрын хөрсний эрүүл ахуйн аюулгүйн үзүүлэлт, бохирдлыг үнэлэх

MNS 3298:1991 4 х.
Хөрс. Шинжилгээнд дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага.

MNS 3985:1987 3 х.
Хөрс. Ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр төрөл

MNS 5850:2019 5 х.
Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

MNS 6733:2018 8 х.
Хөрсний чанар. Хөрсөн дэх газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулгыг тодорхойлох нил улаан туяаны спектроскопын арга

13.080.05 Хөрсний шинжилгээний нийтлэг асуудал

MNS ISO 18400-105:2022 12 х.
Хөрсний чанар. Сорьц авах. 105-р хэсэг: Сорьц савлах, тээвэрлэх, агуулах, хадгалах

MNS ISO 18400-201:2022 21 х.
Хөрсний чанар. Сорьц авах. 201-р хэсэг: Хээрийн нөхцөлд хөрсний сорьцыг урьдчилан боловсруулах

MNS ISO 18400-203:2022 33 х.
Хөрсний чанар. Сорьц авах 203-р хэсэг: Бохирдсон байх магадлалтай газрыг шинжлэх

MNS ISO 22155:2012 16 х.
Хөрсний чанар-Дэгдэмхий шинж чанартай ароматик болон галогент нүүрсустөрөгчид, сонгосон эфирийн тоо хэмжээг хийн хроматаграфи ашиглан тодорхойлох - Уурын фазат шинжилгээний арга

MNS ISO 22892:2020 21 х.
Хөрсний чанар- хийн хроматографи ба масс спектрометрийн аргаар сонгогдсон нэгдлүүдийг илрүүлэх удирдамж

13.080.10 Хөрсний химийн үзүүлэлт

MNS 3242:1989 3 х.
Хөрсний нийт азотыг тодорхойлох арга.

MNS 3243:1989 9 х.
Хөрсний хялбар задлах азотыг Тюринкононовын аргаар тодорхойлох.

MNS 3307:1991 20 х.
Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга

MNS 3308:1991 19х.
Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга.

MNS 3309:1991 13 х.
Хөрс. Хөрсний хялбар уусдаг давсны химийн найрлагыг тодорхойлох арга.

MNS 3675:1984 18 х.
Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга.

MNS 4004:1987 4 х.
Хөрс. Хөдөлгөөнт фосфор, калийг тодорхойлох Чириковын арга.

MNS 4006:1987 4 х.

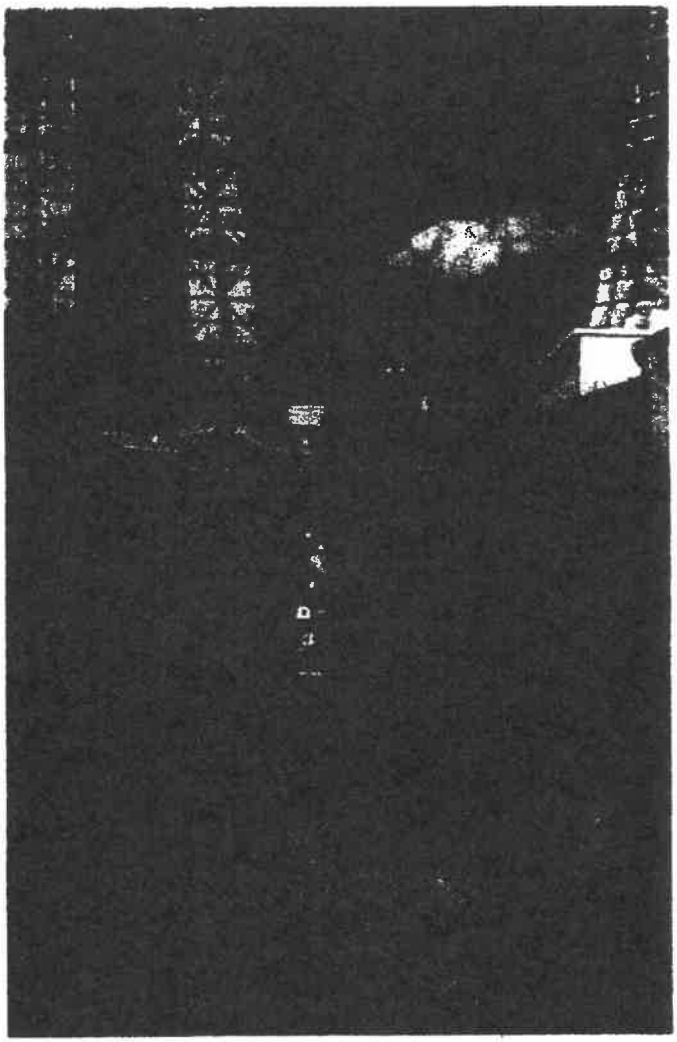
УСНЫ КОМПАКТ / 2024 ОНЫ 9 САР

Сар тутмын мэдээллийн хуудас

УСНЫ КОМПАКТ

Дахин боловсруулсан ус дамжуулах систем, ДЦС-уудын өөрчлөлтийн ажил 53%-д хүрэв

-Хэрэгсэл ус дахин боловсруулах үйлдвэрлэх ДЦС-д төрийн хүү дахин боловсруулсан ус дамжуулах шинэ хоолойн өөрчлөлтийн ажлыг дүгнэв-

Эхэ түлэй 3-р нүүрэс үзнэнэ үү

Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал усны стандартыг шинэчлэн баталлаа

Монгол Улсын Засгийн газрын 2021 оны 53 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Үйлдвэрийн хаягдал усыг урьдчилан цэвэрлэх төлөвлөгөө"-нд тусгагдсан Төв цэвэрлэх байгууламжид нийлүүлэх бүй хаягдал усны бохирдлыг бууруулах үйл ажиллагаанд хяналтыг Монгольын МСС-ийн сангаас дэмжлэг үзүүлэн ажиллаж байна. Энэ хүрээнд "Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал усны ерөнхий цэвэрлэгээний стандарт MNS 6561:2015"-ыг шинэчлэн боловсруулж, батлуулсан ба тус стандарт нь "Усны бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль"-ийг хэрэгжүүлэх тулгуур стандарт гэдгээрээ онцлог юм.

Төгсгөл нь 5-р нүүрт

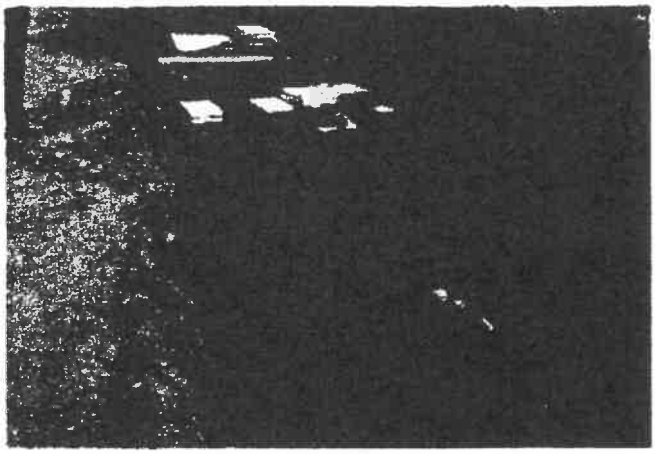
Хөтөлбөрийн хаалтын бодлогыг танилцуулж, хаалтын төлөвлөгөө боловсруулах хэлэлцүүлэг зохион байгууллаа

АНУ-ын Монгол сорилтын корпорацын бүцлэгүй туслалцаар санхүүжүүлдэг Компакт гэрээний тасаг, хөтөлбөрүүдийн таван жилийн хугацаанд хэрэгжүүлдэг Монгол сорилтын II Компакт гэрээ буюу Усны Компактын хүрээнд Монгол Улсад хэрэгжүүлэх хэрэгжүүлэх бүй 'Ухаалбаатар хотын нийт ус хангамжийг нэмэгдүүлэх хөтөлбөрийг мөн энэ дагуу 2026 оны 3-р сарын 31-ний өдөр багтаан хэрэгжүүлэх дүүстан юм.

Төгсгөл нь 5-р нүүрт

ТӨСӨЛ 1. ҮС ХАНГАМЖИЙН БАРУУН ЭХ ҮҮСВЭРИЙГ ШИНЭЭР БАЙГУУЛАХ ТӨСӨЛ

Төслийн хүрээнд Биокомбинат, Шувуун фабрик орчмын газрын доорх усны ордыг түшиглэн үндны ихэнх хөрс цанга эх үүсвэр, ус дамжуулах шугам хоолой, давшилтэт технологи бүхий Үс гүн цэвэршүүлэх үйлдвэрийг барьгуулна. Төсөл хэрэгжихэд Улаанбаатар хотын ус хангамж жилд 50 сая орчим куб метрээр нэмэгдэх юм.

Ус гүн цэвэршүүлэх үйлдвэрээс нийслэлийн ус хангамжийн сүлжээнд цэвэршүүлсэн ус дамжуулах нийт 6.3 км шугамыг угсрав

Ус гүн цэвэршүүлэх үйлдвэрийн барилга угсралтын ажлыг гүйцэтгэгч БНТУ-ын "МАПА Иншаат ве Тиджарет" компанийн гэрээний нөхцөлт өөрчлөлтийн дагуу гүйцэтгэх бүх шугам хоолойн барилга угсралтын ажлын нийт гүйцэтгэл 64.5%-д хүрэв. Энэхүү ажлын хүрээнд Ус гүн цэвэршүүлэх үйлдвэрээс нийслэлийн ус хангамжийн нэгдсэн систем хүртэл цэвэршүүлсэн ус дамжуулах нийт 6.3, биокомбинатын эх үүсвэрийн ус цуглуулах 4.2 км шугам угсралтын ажлыг тус тус гүйцэтгэсэн. Үүнээс нийт 6.3 км шугам хоолойн гидравлик туршилтыг хийгээд байна.

Түүнчлэн түүхий ус дамжуулах 1.5 км нос шугамын угсралтын ажлыг бүрэн дуусгаж, гидравлик туршилтыг гүйцэтгэв.

УСУГ-аас Ус гүн цэвэршүүлэх үйлдвэр дээр СКАДА инженер томилон ажиллуулж эхэллээ

Ус хангамжийн баруун эх үүсвэрийг шинэчлэн байгуулах төслийн хүрээнд бүтэн байгуулж буй Биокомбинат, Шувуун фабрикийн эх үүсвэр, Ус гүн цэвэршүүлэх үйлдвэрт ажиллах хүчний тогтмол тэнцвэржилтийг угсралт суурилуулалтын шатнаас эхлэн суулгах дадлагажуулах, шалгалт хийх инженер техникийн ажилтнуудыг сонгон, ажлын байрны дадлагажилт сургалтад хамруулах ажлыг Монгол Улсын Засгийн газрын хэмжээнд Ус сувагийн чиглэлээр үйлдвэрлэл явуулдаг газартай хамтран зохиулж байна. Энэ хүрээнд УСУГ-ын Мэдээлэл технологи, автоматжуулалтын нэгжийн толгойлох болон СКАДА инженерүүд Ус гүн цэвэршүүлэх үйлдвэрийн төслийн талбайд зочлож, холбогдох үүсвэлтүүд хийлээ. Уламаар УСУГ-ын энэхүү үйлдвэрийн тогтмэ тэнцвэржилтийн угсралт суурилуулалтын ус шатанд бичлэн ороолох, дадлагажих СКАДА инженер томилон ажиллуулж эхлэв. Ус хангамжийн баруун эх үүсвэрийг шинэчлэн байгуулах төслийн хүрээнд нийт 28 ажлын байр шинээр бий болохоос 24 нь Ус гүн цэвэршүүлэх үйлдвэрт ажиллах юм.

Ус гүн цэвэршүүлэх үйлдвэрийн бүтээн байгуулалт 83.5%-д хүрлээ

Компакт гэрээний санхүүжилтээр барьж буй доор томсогдон үйлдвэрийн нэг болох давшилтэт технологи бүхий Ус гүн цэвэршүүлэх үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтын явцыг 2024 оны 9 дүгээр сарын 30-ны байдлаар 83.5%-д хүргэв. Одоо гадна засал болон тэжээ тэнцвэржүүлэгчийн суурилуулалтын ажил үргэлжлэх байгаа бөгөөд бараалга угсралтын ажлыг Түркийн 212, дотоодын 143 мэргэжилтэн ажиллаж хамтран гүйцэтгэж байна.

Шувуун фабрикийн эх үүсвэрийн шугам хоолойн угсралт 70%-д хүрэв

Улаанбаатар хотоо энэ оны эхэн саруудад орсон их хэмжээний бороонд өчлөөс Биокомбинат болон Шувуун фабрик эх үүсвэрийн талбай чөлөөлөгдөж, нэлээн болоомжгүй нөхцөл байдал үүссэн Шувуун фабрик орчмын чөлөөлөгдөж, туршин бүрсэн түүн бэлэчмэлт хэсгээр нэлээн, нийт 5.6 км шугам хоолойг зайлшгүй, цэвэрлэх ажлууд үргэлжлэх байна. Шувуун фабрикийн эх үүсвэрийн ус цуглуулах 13.7 км, ус дамжуулах 3.9 км шугамын угсралтыг гүйцэтгэж, нийт шугам угсралтын ажил 70%-д хүрэв. Үүнээс 6.5 орчим километр шугам хоолойн гидравлик туршилтыг амжилттай хийж гүйцэтгэжээ байна. Ус гүн цэвэршүүлэх үйлдвэрээс хамгаалах ус зайлуулах шугам хоолойн суурилуулалт 96%-ийн гүйцэтгэлтэй байна.

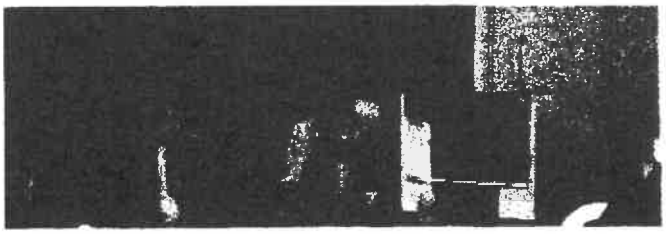
ТОВЧХОН

- Ус хангамжийн баруун эх үүсвэрийг шинэчлэн байгуулах төслийн хүрээнд нийт 55 км ус дамжуулах шугам хоолой барьж байгуулах бөгөөд үндны ус дамжуулах зориулалттай, 800 мм-ийн эдлэгдэхүй хөнгөн цагаан хоолой ductile iron pipe ашиглаж байна.

ТӨСӨЛ 2: ХАЯГДАЛ УС ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ТӨСӨЛ

Төслийн хүрээнд шинэ Тов цэвэрлэх байгууламжийн дарга Хаягдал ус дахин боловсруулах үйлдвэр ГҮХУДБҮ"-тэй болон дахин боловсруулсан усыг "ДЦС-3", "ДЦС-4" ТӨҮК-үүд руу дамжуулах системийг барьж байгуулна. Төсөл хэрэгжихэр дуламы цэвэрлэгээ стандартын техникийн усны хэрэглээний 60 хувтэй хүрэлт дахин боловсруулсан усаар орлуулах гүний цэвэр усны хэрэглээг жилд 18.0 сая хувтэй ойр метрээр бууруулах юм.

"Үйлдвэрийн хаягдал усыг урьдчилан цэвэрлэх байгууламжийн ажиллагаа" сэдэвт цуврал сургалт зохион байгуулав

Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын Тов цэвэрлэх байгууламжид ирэх бүх бохирдлын эхлэлийг багасгах, шинэ Тов цэвэрлэх байгууламж, Хаягдал ус дахин боловсруулсан үйлдвэрийн хамийн ажиллагаа хангах, цаашдаа Түүл голын бохирдлыг бууруулах зорилгоор Засгийн газрын 53 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Үйлдвэрийн хаягдал усны бохирдлыг бууруулах журам"-ын хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэн ажиллаж байгаа билээ. Энэ хүрээнд үйлдвэр, аж ахуйн газруудад хаягдал усаа урьдчилан цэвэрлэх байгууламжийг төлөвлөх, судлах, сонгох, нөхөрлүүлэх, ашиглах нөхцөлийг арга зүйн зөвлөгөө, хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх зорилготой "Үйлдвэрийн хаягдал усыг цэвэрлэх гарын авлага"-ыг боловсруулсан бөгөөд тус гарын авлагыг ашиглан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдэд техникийн зөвлөмж өгөх сургагч багш нарыг чадавхжуулан цуврал сургалтуудыг хэлбэрдэх талуудтай хамтран зохион байгуулж байна. Энэ удаад "Үйлдвэрийн хаягдал усыг урьдчилан цэвэрлэх байгууламжийн ажиллагаа" сэдэвт сургалтыг ЖАЙКА-ийн Улаанбаатар хотын үйлдвэрийн хаягдал усны чанарын чадавхыг бэхжүүлэх төслийн багтай хамтран 2024 оны есдүгээр сарын 3, 4, 5, 12-нд амжилттай зохион байгуулав. Сургалтад Улаанбаатар хотын УС сувагийн удирдах газрын инженерүүд, ХЕБӨСҮ, Нийтийн аж ахуйн хэлбэр, Усны үйлчилгээг зохицуулах хороо (МСУХАТАУЗХ), Барилгын мэргэжлийн төв, ШУТИС, МУИС, Хүнсний хэлбэрны нийт 30 гаруй төлөөлөл хамрагдаж, сургагч багшийн сертификатаа гардан авлаа.

"Үйлдвэрийн хаягдал усыг цэвэрлэх гарын авлага"-ыг Монголын МСС-ийн албан ёсны цахим хуудас, тодорхойлбол дахин хэлбэсоор бичиг жагсаалтын үнэлгээ болон төгөлдөр дэлхийн хэмжээнд түгээгдэхээр боллоо.

https://mca-mongolia.gov.mn/.../-press.../lap-guidelines-2024

Дахин боловсруулсан ус дамжуулах систем, ДЦС-үүдын өөрчлөлтийн ачил 53%-д хүрэв

Хаягдал ус дахин боловсруулах үйлдвэрийн ДЦС-4 ТӨҮК руу дахин боловсруулсан ус дамжуулах шугам хоолойн угсралтын ажлыг дүгнэж

Дахин боловсруулсан ус дамжуулах систем, ДЦС-үүдын өөрчлөлтийн ачил 2024 оны 9 дүгээр сарын 30-ны байдлаар 53%-д хүрлээ. Барилга угсралтын хөөр ус шаттай хэрэгжүүлэх байгаа бөгөөд эхний ус шат буюу Хаягдал ус дахин боловсруулах үйлдвэрээс ДЦС-4 ТӨҮК руу дахин боловсруулсан ус дамжуулах 4.4 км шугам хоолойн угсралт, дараах «үдэгийн бетон цутгалт, аргалтийн шахуурын станц ус нөөцлөх сан №1 хөөрөм бетон цутгалт 90%-ийн гүйцэтгэлтэй байна. Түүнчлэн ДЦС-4 ТӨҮК-ийн лабораторийн барилга түүхий усны шугаман угсралт, холбоодох хэдгүүдын бетон цутгалт 20%-тай байна. Хоёрдугаар шат буюу ДЦС-4 ТӨҮК-аас ДЦС-3 ТӨҮК хүртэл хоолойн барилга угсралт 5%. ДЦС-3 ТӨҮК-ийн хэмжээд барьж буй хуваарилах худаг №2, 3-ын бетон цутгалт 61%-тай байна.

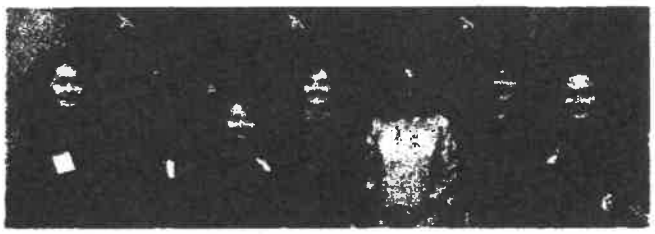
Хаягдал ус дахин боловсруулах үйлдвэрийн бүтэн байгууламж 45%-тай үргэлжилж байна

Хаягдал ус дахин боловсруулах үйлдвэрийн бүтэн байгууламжийн хүрээнд барьж буй технологийн ес. бусад, нийт, нийт 17 байгууламжийн барилга угсралт 2024 оны есдүгээр сарын 30-ны байдлаар 45%-ийн гүйцэтгэлтэй байна. Технологийн есөн байгууламжаас хаягдал ус хүлээн авах худаг 98.9%, шахуурын станц №1 40.3%, тогтворжуулах сан 72.4%, нарлагаант био реактор 52.6%, лагерлэх тунгаагуурын байгууламжийн барилгын ажлын явц 43.1%-ийн гүйцэтгэлтэй байна. Бэлэн шинэхэт дүгээгчтэй шугуттүүрийн барилгын ажил 16.2%, хаягдлагүйжүүлэх сан 53.4%, шахуурын станц №2 42.4%, ус зайлуулах самгайн барилга угсралт 45.4 %-ийн гүйцэтгэлтэй үргэлжилж байна.

ТӨСӨЛ 3: УСНЫ САЛБАРЫН ТОГТВОРТОЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ТӨСӨЛ

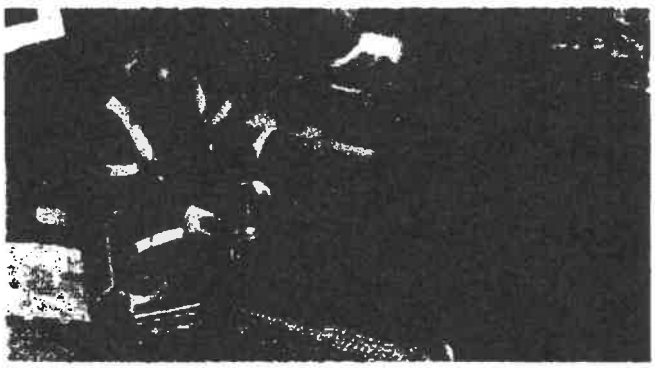
Усны салбарын хууль эрх зүйн орчин, бодлого зохицуулалтыг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх, салбарын байгууллагуудын чадавхыг бэхжүүлэхэд чиглэсэн 5 дэд үйл ажиллагаа хэрэгжүүлж байна.

АНУ-ын Конгрессын ордонд зохион байгуулсан панел хэлэлцүүлэгт Усны Компактад нийгмийн асуудлыг хэрхэн тусгаж ажиллаж байгаа талаарх мэдээллийг өглөө

МСК-аас 9-р сарын 16-нд АНУ-ын Конгрессын анхдагч пишүүдийн бүлэгт дэмжлэгтэйгээр Конгрессын ордонд "Жендэр нийгмийн оролцоонд цэнэ бодлогыг танилцуулах арга хэмжээг зохион байгуулав. Тус арга хэмжээний үеэр болсон панел хэлэлцүүлэгт Монгол, Замбиа улсын төлөөлөл оролцсон бөгөөд Монголын МСС-ийн Усны салбарын тогтвортой байдлыг хангах төслийн зөвлөгч Л.Өнөржаргал Усны Компактын хүрээнд хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрт нийгмийн талаар оролцогчод мэдээлэл өгч, асуудлыг хэрхэн тусгаж хэрэгжүүлж буй оролцогчдын асуултад хариулав.

Ус түгээх байруудыг автоматжуулах төслийн хэрэгжилт 85%-д хүрэв

Нэг хороололын ус хангамжийн үйлчилгээний зардлыг бууруулах зорилгоор нийслэлийн төвийн 6 дүүргийн 50 гаруй хороонд төвийн шугамд холбогдсон 180 ус түгээх байрыг 24 цагийн ажиллагаатай болгож, автоматжуулах ажил 2024 оны 9-р сарын 30-ны байдлаар 180 ус түгээх байранд цэвэршүүлэх болон камерын самбарыг суурилуулж, дууссан бол хяналтын үйлчлэх самбар, хяналтын самбарыг 178 байранд суурилуулав. 175 байранд шугам хоолойн үсрэлт гүйцэтгэсэн бөгөөд төслийн нийт гүйцэтгэл 85%-д хүрэв. Түүнчлэн одоогийн 180 ус түгээх байр болон онцгой нөхцөлд автоматжуулсан 151, нийт 331 ухаалаг ус түгээх байрыг төслийн хүрээнд шинээр шилжүүлсэн нэгдсэн удирдлага хяналтын системд шилжүүлэх ажлыг эхлүүлэхээр гүйцэтгэлээ.

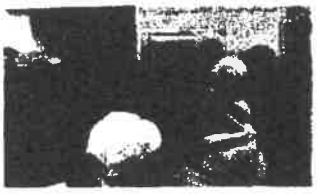

Монголын МСС-ийн Усны салбарын тогтвортой байдлыг хангах төслийн мэргэжилтэн Т.Цэцэгээ

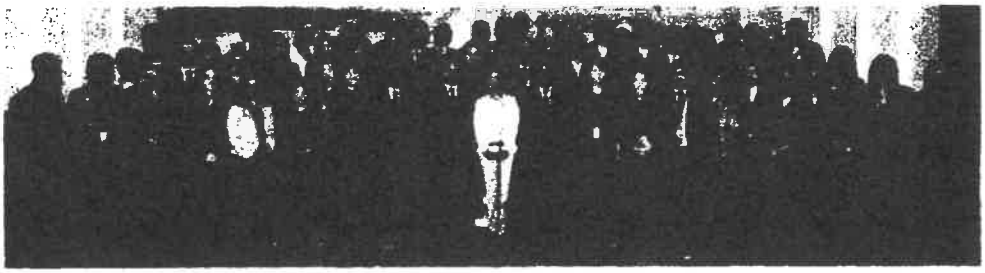
Энэхүү төслийн хүрээнд бид Улаанбаатар хотын зүүний дүүргийн шугамд холбогдсон нийт 180 ус түгээх байрыг бүрэн автоматжуулах ажлыг хийж гүйцэтгэлээ. Автоматжуулалтын систем нь тухайн станцаас хэдэн километрийн зайтай байгаа ч төвөөс хянах боломжтой. Ингэснээр ажилтнуудын ажлын ачаалал багасч, хүний хүчин зүйлээс үүдэлтэй алдаа гаргах эрсдэл мэдэгдэхүйц буурсан. Мөн ус түгээх байрнуудад цэвэршүүлэх, камерын самбарыг суурилуулснаар иргэдэд илүү найдвартай, тасралтгүй ус хүргэх боломжтой болсон. Ус түгээх байрнуудын ажиллагаа, үйлчилгээний чанарыг сайжруулах, ажлын байрны аюулгүй ажиллагааг хангах зорилгоор дараа дараагийн үе шатуудад автоматжуулалтын хамрах хүрээг өргөтгөх, шинэ технологи нэвтрүүлэх ажлыг үргэлжлүүлэх юм.

ТОВЧ ФАКТ

- Нэг хороололын шугамд холбогдсон ус түгээх байруудыг автоматжуулах төслийн гүйцэтгэгч "НТЦ" компани "Ухаалаг ус түгээх байрыг ажиллагаа" сарыг сурталчлах 2024 оны 9-р сарын 27, 30-нд зохион байгуулах, УСУГ-ын Дүүлэгийн нэгдсэн төвийн 20 гаруй оператор, техникийн ажилтан, 200 гаруй ус түгээгчийг хамруулав.

Хөтөлберийн хаалтын бодлогыг танилцуулж, хаалтын төлөвлөгөө боловсруулах хэлэлцүүлэг зохион байгууллаа

Эхлэл нь 1-р нүүр

Төсөл хөтөлберийг хариуцагч байгууллага болох Монгол сорилтын сан нь МСК-ын Хөтөлберийн хаалтын бодлогын дагуу Хөтөлберийн хаалтын бүрэн хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж, Компакт гарах дүгнэлт болохоос 12 сарын өмнө АНУ-ын МСК, хэрэгжүүлэгч орны Засгийн газар болон Монгол сорилтын сан хооронд харилцан төлөвлөлт батлагдмуулах шаардлагатай байдаг. Энэ дагуу Монголын МСС нь Хөтөлберийн хаалтын төлөвлөгөө боловсруулах ажлыг эхлүүлэв. Энэ хүрээнд МСК-ын Хөтөлберийн хаалтын бодлогыг Монгол Улсын Засгийн газар болон бусад оролцогч талуудад танилцуулах, хаалтын төлөвлөгөөг нарийвчлан боловсруулах хүрээг тодорхойлох зорилгоор бүхий хэлэлцүүлэг семинарыг 2024 оны 9 дүгээр сарын 9-10-ны өдрүүдэд хэвлэн байгууллаа. Хэлэлцүүлэгт Монгол Улсын Засгийн газрын холбогдох яам, агентлагийн төлөөлөл, АНУ-ын МСК-ын холбогдох бүх зөвлөл, мэргэжилтнүүд, Монголын МСС-ын самбийн гишүүд болон бусад оролцогч талуудын төлөөлөл оролцсон юм.

Ус хангамж, ариутгах татуургын үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагуудын цахим үйлчилгээг сайжруулах төслийг хэрэгжүүлж байна

Монголын МСС нь Усны салбарын тогтвортой байдлыг хангах төслийн хүрээнд хэрэглэгчдэд үзүүлэх ус хангамж, ариутгах татуургын цахим үйлчилгээг сайжруулахад чиглэсэн төслийг Авийн сан болон Аствицин компанитай хамтран хэрэгжүүлж байна. Энэ хүрээнд ОСНААУГ болон хувийн компаниудын нийт 270 гаруй мянган айл өрх, ААН-ийг хэрэглэгч мэдээллийн системд холбож, үнэлэх талбарийн холбор систем, үнэлэлт гэр үүсгэх апплекейшний хөгжүүлэх, дуудлагын төвд холбох зэрэг цахим үйлчилгээг нэвтрүүлэх юм. Үр төсөлд бодлого, эдийн засгийн дэмжлэг үзүүлэх эрхлэх хэсгийг Нийслэлийн Засаг дарын захиргаанаар байгуулсан бөгөөд тус эрхлэх хэсэг 9-р сарын 20-нд анхны уулзалтаа хийж, цаашид авах арга хэмжээний талаар санал солилцлоо.

Ариутгах татуургын сулжээнд нийлүүлэх хаягдал усны стандартыг шинэчлэн баталлаа

Эхлэл нь 1-р нүүр

Стандартын төслийг шинэчлэн боловсруулах ажлыг "Нийслэлийн хаягдал усны бохирдлыг цэвэрлэх сарын авлага боловсруулах" зөвлөх үйлчилгээний хүрээнд Франц улс "Сэдрика", Монголын "Евро Хан" ХХК-ийн туршлагатай гүйцэтгэсэн. Холбогдох тарифын болон тарифын бус байгууллагууд, мэргэжлийн холбоод, ОУБ, болон хувийн хэвшлийн төлөөлөгчдөөр хэлэлцүүлэн стандартын төслийг Стандарт, хэмжил зүйн газрын Усны технологийн хорооны 2024 оны 9-р сарын 27-ны хуралдаар хэлэлцүүлсэн нь дэмжигдэж, улмаар батлах шийдвэр гарсан.

Шинэчилсэн стандартаар үйлдвэр үйлчилгээний байгууллагуудаас гарах хаягдал усыг нийлүүлэх цэнэг тарифыг нь үндэслэн 12 ангилсан бөгөөд хэлэлцэх хаягдал усны агуулгыг, химийн хэмжээг цэвэрлэгээний түвшний шаардлага, бохирдлын үзүүлэлтийг зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг нарийвчлан тусгасан.

Компакт гарах хэрэгжих дүүсахад

1 | ЖИЛ | 5 | САР